

Šanghajská deklarace o Zdravých městech 2016

*My, více než sto starostů z celého světa,
jsme se dne 21. listopadu 2016 sešli v Šanghaji v Číně, vědomi si společně
skutečnosti, že zdraví a udržitelný rozvoj měst jsou neoddělitelně propojené, a
jsme pevně odhodláni obojí podporovat. Jsme si rovněž vědomi toho, že zdraví a
kvalita života představují jádro Agendy OSN pro udržitelný rozvoj 2030 a jejích
Cílů udržitelného rozvoje.*

Města usilující o zdraví a kvalitu života svých obyvatel jsou základem udržitelného rozvoje

Starostové a vedoucí představitelé obcí mohou hrát určující roli při plnění všech Cílů udržitelného rozvoje (SDGs). Jako starostové máme odpovědnost za to, že budeme společně na místní úrovni uskutečňovat kroky k tomu, aby města byla inkluzivní, bezpečná, odolná, udržitelná a zdravá. Jsme odhodláni nikoho neopomenout: město patří všem svým obyvatelům.

Zdraví se utváří na místní úrovni v prostředí každodenního života, v obcích a komunitách, kde lidé všech věkových kategorií žijí, milují, pracují, studují a hrají si. Zdraví pro všechny nelze dosáhnout bez dostatečných schopností vedení na místní úrovni (leadership) a bez zapojení občanů. Právě dobré zdraví obyvatel je jedním z nejlepších a nejefektivnějších ukazatelů udržitelného rozvoje měst. Z toho důvodu má být zdraví jedním z ústředních bodů každého starosty.

Jsme si vědomi své politické odpovědnosti za vytváření takových podmínek ve městech, které všem bez rozdílu umožní vést zdravější, bezpečnější a plnější život. Města jsou místem, kde je plánování, rozvoj a vytváření politik komunitám nejbližší – proto musí zohledňovat i jejich názory, preference a potřeby. Hlásíme se k odstraňování překážek při posilování pravomocí a odpovědnosti lidí – zejména žen a dětí a dalších potenciálně zranitelných skupin populace – a k podpoře plnohodnotného naplnění lidského potenciálu a schopností - to vše vůči všem generacím žijícím ve městech.

Zavazujeme se k dobré správě věcí veřejných ve prospěch zdraví

Zdravá města byla vždy platformou pro dobrou správu věcí veřejných v zájmu zdraví a zároveň ke pro zvyšování povědomí o zdraví, tedy pro podporu zdraví. S využitím zkušeností s iniciativami v oblasti zdraví, v jejichž čele stojí města, jsme jako starostové odhodláni upřednostňovat politická rozhodnutí ve prospěch zdraví ve všech oblastech správy města a vyhodnocovat dopad politik a aktivit na zdraví. K tomu, abychom dosáhli Cílů udržitelného rozvoje, bude zapotřebí úzké synergie mezi globálními a národními cíli na straně jedné a našimi místními plány a programy na straně druhé. Dohodli jsme se, že naše kroky budou vycházet z pěti zásad, které zohledňují agendu Cílů udržitelného rozvoje.

Naše zásady správy věcí veřejných

Jako starostové se zavazujeme dodržovat pět zásad správy věcí veřejných ve Zdravých městech:

1. **Začlenit zdraví jako klíčové téma do všech politik:** upřednostňovat takové přístupy, které přináší společné benefity pro rozvoj jak politik podpory zdraví, tak i dalších oblastí, a zapojit do plánování rozvoje města všechny relevantní aktéry na základě partnerství.
2. **Zabývat ve všem – sociálními, ekonomickými i environmentálními – determinantami zdraví:** plánovat a řídit rozvoj měst a zavádět politiky, které snižují chudobu a nerovný přístup, které se zabývají právy jednotlivců, budují sociální kapitál a podporují sociální inkluzi a udržitelné využívání městských zdrojů.
3. **Podporovat výrazné zapojení komunit:** zavádět integrovaný přístup k podpoře zdraví ve školách, na pracovištích a v dalších prostředích, zvyšovat povědomí o zdraví a využívat znalosti a priority svých obyvatel prostřednictvím sociálních inovací a interaktivních technologií;
4. **Umožnit rovný přístup ke zdravotním a sociálním službám:** zajistit spravedlivý přístup k veřejným službám a mít na zřeteli univerzální zdravotní pojištění (tzv. UHC - iniciativa WHO).
5. **Vyhodnocovat a sledovat stav kvality života, nemocnost a determinanty zdraví:** využít tyto informace ke zlepšování politik i jejich implementací se zvláštním zaměřením na zmírnění nerovného přístupu, a posílit odpovědnost a transparentnost.

Hlásíme se k akčnímu programu Zdravých měst

Jsme si vědomi toho, že uplatnění postupů Zdravých měst vyžaduje komplexní přístup – odpovědnost za ně nemůže mít nikdy pouze jediný sektor.

Rovněž jsme si vědomi toho, že **mezi cíli udržitelného rozvoje č. 3 (zajistit zdravý život a zvyšovat jeho kvalitu pro všechny v jakémkoliv věku) a č. 11 (vytvořit inkluzivní, bezpečná, odolná a udržitelná města a obce) je silná spojitost:** využití plného potenciálu měst k podpoře zdraví a kvality života a omezení nerovností v oblasti zdraví napomůže dosažení obou těchto cílů.

Města stojí v popředí udržitelného rozvoje a my jsme přesvědčeni, že starostové mají tu moc činit změny. Musíme být a také budeme velmi ambiciózní při převádění Agendy 2030 na místní úroveň a nastavíme cíle v oblasti zdraví, za které poneseme odpovědnost. Uvědomujeme si, že k tomu, aby mohly být tyto ambiciózní priority uskutečněny, je zapotřebí, aby svým dílem přispěl každý ve městě.

Deset prioritních oblastí pro postup Zdravých měst

Jako starostové si pro Zdravá města stanovujeme deset akčních oblastí, které plně začleníme do realizace Agendy 2030 pro udržitelný rozvoj. Budeme:

1. Pracovat na zajištění **základních potřeb všech obyvatel (v oblasti vzdělávání, bydlení, zaměstnání a bezpečí)** a současně postupně podporovat spravedlivější a udržitelnější systémy sociálního zabezpečení.
2. Přijímat opatření k **odstranění znečištění ovzduší, vody a půdy v městech a řešit změnu klimatu** na místní úrovni ekologizací průmyslu a ozeleněním měst a zajišťovat čistou energii a ovzduší.
3. **Investovat do našich dětí**, klást důraz na rozvoj dětí v raném věku a zajistit, aby politiky a programy měst v oblasti zdraví, vzdělávání a sociálních služeb nikoho neopomenuly.
4. **Vytvářet bezpečné prostředí pro ženy a dívky**, zejména je chránit před obtěžováním a násilím na základě pohlaví.
5. **Řešit různé formy diskriminace** starších osob, hendikepovaných, osob nemocných HIV AIDS či dalších skupin obyvatel.
6. **Zlepšovat zdraví a kvalitu života obyvatel měst žijících v chudobě, obyvatel chudinských čtvrtí, migrantů a uprchlíků** a zajistit jim dostupné bydlení a zdravotní péči.
7. **Chránit města před infekčními chorobami** především očkováním, dostupností pitné vody a sanitace, kvalitním odpadovým hospodářstvím a kontrolou přenašečů nemocí.
8. **Podporovat udržitelnou mobilitu ve městech** - pěší chůzi a jinou fyzickou aktivitu - prostřednictvím atraktivních a zelených čtvrtí, aktivní dopravní infrastrukturou, kontrolou dodržování předpisů v oblasti bezpečnosti silničního provozu a dostupností sportovních a volnočasových zařízení.
9. Podporovat **udržitelnou a bezpečnou potravinovou politiku**, která zlepšuje dostupnost zdravých potravin a bezpečné vody, snižuje příjem cukru a soli a omezuje škodlivou konzumaci alkoholu, například prostřednictvím regulací, cenové politiky, osvěty a zdanění.
10. **Vytvářet nekuřácké prostředí**, podporovat legislativu k zákazu kouření ve vnitřních prostorách veřejných míst a ve veřejné dopravě vč. zákazu reklamy na tabákové výrobky, jejich propagaci či využití příslušného sponzoringu.

Vyjadřujeme své pevné odhodlání přijímat odvážná politická rozhodnutí ve prospěch podpory zdraví

Mnohá města se již prostřednictvím municipálních sítí podílejí na plnění Cílů udržitelného rozvoje a uskutečňují politické kroky při naplňování nové agendy měst. Prostřednictvím sítí Zdravých měst budeme k tomuto úsilí přispívat.

Vyzýváme všechny starosty a vedoucí představitele měst k zapojení se do tohoto hnutí bez ohledu na jejich velikost či bohatství.

Se vši vážností se zavazujeme vzájemně sdílet zkušenosti a dobrou praxi s cílem sladit globální a národní cíle s místními plány a programy, a tak pracovat na tom, aby byla naše města co nejzdravější.

Zavazujeme se se pravidelně setkávat, abychom ukázali a potvrdili politické odhodlání realizovat tuto ambiciózní agendu. Žádáme Světovou zdravotní organizaci (UN WHO), aby nás v tomto úsilí podporovala a posilovala síť Zdravých měst ve všech regionech.

Přeloženo/upraveno Národní sítí Zdravých měst ČR z *Shanghai Consensus on Healthy Cities 2016*, Světová zdravotnická organizace 2018. Tento překlad nebyl vytvořen Světovou zdravotnickou organizací (WHO). WHO nezodpovídá za obsah nebo přesnost tohoto překladu. Původní anglické vydání je závazné a autentické vydání.